

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı: 16962

Tarih: 11.03.2026

10/3933

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Devlet Tiyatroları, Devlet Opera ve Balesi başta olmak üzere kamuya bağlı kültür ve sanat kurumlarında çalışan sanat emekçilerinin istihdam biçimleri, çalışma koşulları ve özlük hakları arasındaki farklılıkların; eşit işe eşit hak ilkesi, güvenceli çalışma hakkı ve kamusal kültür politikalarının sürdürülebilirliği açısından ortaya çıkardığı sorunların araştırılması, bu alandaki eşitsizliklerin tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Kültür ve sanat alanı yalnızca estetik üretimin gerçekleştiği bir alan değil; aynı zamanda bir toplumun hafızasını, düşünsel birikimini ve eleştirel ufkunu taşıyan kamusal bir üretim alanıdır. Bu alanın sürekliliği ise büyük ölçüde sanat emekçilerinin yaratıcılığına, emeğine ve üretim gücüne dayanır. Bu nedenle kamusal kültür kurumlarının güçlü ve sürdürülebilir olabilmesi, bu kurumlarda çalışan sanat emekçilerinin güvenceli ve eşitlikçi çalışma koşullarına sahip olmasıyla doğrudan ilişkilidir.

Türkiye’de Devlet Tiyatroları, Devlet Opera ve Balesi ile diğer kamuya bağlı kültür kurumları, kamusal sanat üretiminin en önemli kurumsal yapıları arasında yer almaktadır. Bu kurumlarda görev yapan sanat emekçileri; oyuncular, dansçılar, müzisyenler, sahne sanatçıları ve üretim süreçlerinin farklı aşamalarında görev alan birçok kültür çalışanından oluşmaktadır. Uzun prova süreçleri, yoğun çalışma temposu, turneler ve sezon boyunca yürütülen üretim faaliyetleri, bu kurumların kültürel yaşam içindeki rolünü belirleyen temel unsurlar arasındadır.

Ancak son yıllarda kamuya bağlı kültür kurumlarında çalışan sanat emekçilerinin istihdam biçimlerinde önemli farklılıklar ve eşitsizlikler ortaya çıktığı görülmektedir. Aynı sahnelerde, aynı yapımlarda ve benzer sorumluluklarla görev yapan sanat emekçileri arasında kadrolu, sözleşmeli ve günlük ücretli çalışma biçimlerinin bir arada bulunması; çalışma yaşamında ciddi hak farklılıklarına ve güvencesizliklere yol açmaktadır. Özellikle günlük ücret karşılığı çalışan sanat emekçilerinin gelirlerinin temsil sayısına bağlı olması, düzenli gelir ve sosyal güvence bakımından önemli bir belirsizlik yaratmaktadır.

Bilindiği üzere 2019 yılında yapılan düzenleme ile Devlet Tiyatrolarında görev yapan bazı sanatçılar 4/B sözleşmeli statüsüne geçirilmiş, 2022 yılında yapılan başka bir düzenleme ile ise bu sanatçılar için kadro ihdası gerçekleştirilerek “yıllık sözleşmeli sanatkâr memur” statüsü oluşturulmuştur. Buna rağmen aynı kurumlarda benzer görevleri yerine getiren bazı sanat emekçilerinin bu düzenlemelerin dışında kaldığı ve günlük ücret karşılığı çalışmaya devam ettiği ifade edilmektedir.

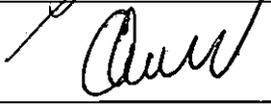
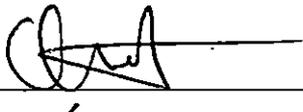
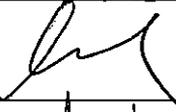
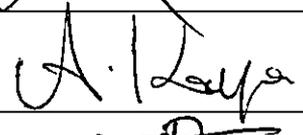
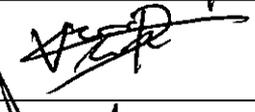
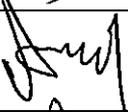
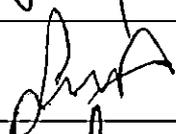
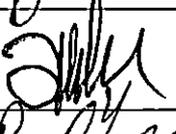
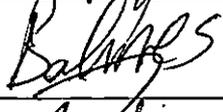
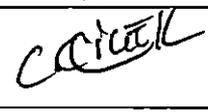
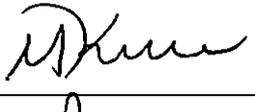
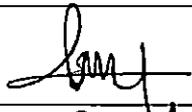
Kamusal bir kurumda aynı işi yapan emekçiler arasında farklı statülerin bulunması, çalışma hayatının temel ilkelerinden biri olan eşit işe eşit hak ilkesinin zedelenmesine yol açmaktadır. Aynı üretim süreçlerinde yer alan sanat emekçilerinin farklı haklara ve güvencelere sahip olması, yalnızca bireysel bir hak meselesi değil; aynı zamanda kamu yönetiminde eşitlik ve adalet ilkeleri bakımından da tartışılması gereken bir durumdur.

Öte yandan kültür ve sanat alanında güvencesiz çalışma biçimlerinin yaygınlaşması, kamuda giderek artan esnek ve güvencesiz istihdam modellerinin kültür alanındaki yansımalarından biri olarak değerlendirilmektedir. Birçok alanda görülen taşeronlaşma ve güvencesiz çalışma pratiklerinin kültür ve sanat alanına da sirayet etmesi, sanat emekçilerinin çalışma koşullarını olumsuz yönde etkilemekte ve kamusal kültür üretiminin niteliğini zayıflatma riski taşımaktadır.

Sanat üretimi doğası gereği süreklilik, kurumsal hafıza ve uzun soluklu bir üretim ortamı gerektirir. Ancak geçim güvencesi bulunmayan sanat emekçilerinin bu üretim süreçlerine sürdürülebilir biçimde katılabilmesi giderek zorlaşmaktadır. Bu durum yalnızca sanat

emekçilerinin yaşam koşullarını değil; aynı zamanda toplumun kültürel yaşamını ve kamusal sanat üretiminin geleceğini de doğrudan etkilemektedir.

Bu nedenle Devlet Tiyatroları, Devlet Opera ve Balesi başta olmak üzere kamuya bağlı kültür ve sanat kurumlarında çalışan sanat emekçilerinin istihdam biçimleri, çalışma koşulları ve özlük hakları arasındaki farklılıkların bütün yönleriyle incelenmesi; eşit işe eşit hak ilkesinin sağlanması ve sanat emekçilerinin güvenceli çalışma koşullarına kavuşmasını sağlayacak düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması gerekli görülmektedir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAH ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	